

**CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ
A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

2012, mun. Chișinău, str. 31 August, 129
Tel. 266502; 237304; Tel/fax: 234508
e-mail: office@cnsm.md

**НАЦИОНАЛЬНАЯ КОНФЕДЕРАЦИЯ
ПРОФСОЮЗОВ МОЛДОВЫ**

2012, мун. Кишинэу, ул. 31 Август, 129
Тел. 266502; 237304; Тел/факс: 234508
e-mail: office@cnsm.md

06.12.2016 Nr. 09-12/03-01/1148

Stimate/ă domnule/doamnă deputat al Parlamentului Republicii Moldova,

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) este profund îngrijorată și indignată de aprobarea de către Guvern la 5 decembrie curent a proiectului de lege ce vizează reforma sistemului de pensii. Considerăm că majoritatea propunerilor înaintate de Guvern sînt discriminatorii și în detrimentul mării majorități a cetățenilor țării.

Cele mai stringente prevederi se referă la următoarele aspecte:

1. Majorarea vârstei de pensionare și stagiilor de cotizare propuse de autorii proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative va avea un impact nefast asupra cetățenilor Republicii Moldova. Drept argument al majorării se aduc exemplele țărilor occidentale, însă, fără a ține cont de speranța de viață a femeilor și bărbaților din țară care este încă la un nivel foarte jos în comparație cu aceste țări. Conform datelor BNS în anul 2015, speranța de viață la naștere a constituit 75,5 ani pentru femei și 67,5 ani pentru bărbați. Raportul Mondial privind Îmbătrînirea Populației pentru anul 2015, elaborat de Organizația Națiunilor Unite, clasează Republica Moldova pe penultimul loc la categoria speranța de viață a bărbaților și respectiv ultimul loc la speranța de viață a femeilor, în clasamentul țărilor europene.

Totodată, conform studiilor făcute de Centrul de Cercetări Demografice, speranța de viață sănătoasă pentru bărbații în vârstă de 15-19 ani este de 54,1 ani, iar femeile au speranța de viață – 62 de ani. În această ordine de idei, sindicatele se expun categoric împotriva majorării vârstei de pensionare.

2. Un alt aspect important al reformei se referă la cerința sindicatelor de recalculare anuală a pensiilor pentru persoanele care continuă să activeze în câmpul muncii după stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă și achită contribuții de asigurări sociale de stat. Este de menționat că în varianta inițială a proiectului legii această propunere a fost inclusă însă fiind prevăzută acordarea dreptului respectiv o singură dată și doar pentru persoanele care au activat cel puțin cinci ani după stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, fapt ce va face imposibilă recalcularea pensiilor pentru persoanele care au activat mai puțin de cinci ani. Însă, cu stupoare, am constatat că în proiectul de lege aprobat de Guvern la 5 decembrie curent, respectivul drept va fi acordat doar persoanelor care își vor stabili pensiile pentru limită de vîrstă începînd cu 1 ianuarie 2017. Considerăm că în cazul dat prevederea respectivă va fi moartă deoarece va putea fi aplicată doar începînd cu anul 2022 și va priva un număr impunător de peste 156,2 de mii de persoane din rîndul pensionarilor care actualmente activează în câmpul muncii și 23650 de persoane care și-au stabilit dreptul la pensia pentru limită în anii 2001-2011 și dispun

de un stagiul de cotizare de cel puțin 5 ani. Astfel, în cazul aprobării normei date doar pentru persoanele care își vor stabili dreptul la pensie pentru limită de vîrstă începînd cu 01 ianuarie 2017, persoanele care deja beneficiază de pensii și activează în cîmpul muncii achitînd pe parcursul anilor la rînd contribuții de asigurări sociale vor fi discriminate față de noii pensionari fiind privați de dreptul la recalcularea pensiilor.

3. Sindicatele au insistat și insistă pentru menținerea puterii de cumpărare a pensiilor aflate în plată, **indexarea** să fie efectuată de două ori pe an: la 1 aprilie și la 1 octombrie. Astfel, la 1 aprilie, pensiile să fie indexate la media dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, iar la 1 octombrie - la creșterea indicilor prețurilor de consum pentru perioada ianuarie-iunie a anului în curs. În ambele cazuri, indexării fiind supusă numai partea de pensie achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Cu regret, proiectul de lege aprobat de Guvern vine să diminueze drepturile pensionarilor prin indexarea anuală a pensiilor o singură dată pe an și doar la indicele prețurilor de consum, în cazul în care valoarea acestuia depășește 2%, acest fapt va conduce la indexarea neadecvată și întîrziată a pensiilor.

4. Sindicatele încă pînă la elaborarea proiectului de lege au solicitat **acordarea dreptului la stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vîrstă asigurătorilor** care au realizat stagiul complet de cotizare cu cinci ani înaintea împlinirii vîrstei standard de pensionare, care este una din practicile internaționale în domeniul securității sociale. Însă, autorul proiectului a condiționat acordarea dreptului respectiv cu trei ani înaintea împlinirii vîrstei standard de pensionare de 65 de ani pentru bărbați și de 62 de ani pentru femei.

Astfel, norma legală respectivă va putea fi aplicată pentru femei la vîrsta de 59 de ani doar începînd cu anul 2020, cînd vîrsta de pensionare standard va fi tot 59 de ani și stagiul de cotizare 32 de ani, pe cînd pentru bărbați pensionarea anticipată va putea fi solicitată la vîrsta de 62 de ani, adică la vîrsta actuală de pensionare.

În acest context, pentru a asigura aplicarea efectivă și funcțională a normei, este necesar de a acorda dreptul la pensionare anticipată persoanelor care au realizat stagiul total de cotizare prevăzut de lege cu cel puțin trei-cinci ani anterior vîrstei de pensionare standard la momentul respectiv, dar nu la vîrsta standard care va fi atinsă tocmai în anul 2026 pentru femei și 2025 pentru bărbați. Or, norma respectivă în varianta aprobată de Guvern va fi una nelucrativă.

5. Este de menționat că Guvernul a ignorat vehement propunerile sindicatelor de **instituire a pensiei de bază pentru toți beneficiarii de pensii**, precum și prevederile pct. 3.4. al „Obiectivului specific 3: Sistem de pensii atractiv, cu un nivel sporit al beneficiilor, pentru un trai decent și reducerea sărăciei” din „Conceptul de reformă a sistemului de pensii”, aprobat prin Dispoziția prim-ministrului nr. 166-d din 5 august 2016, care stipulează „Instituirea pensiei de bază, garantată unor beneficiari de pensii și alocații sociale din bugetul de stat ca mecanism în vederea sporirii protecției sociale”.

Mai mult decît atît, proiectul prevede anularea, începînd cu 1 aprilie 2017, a suportului financiar de stat pentru beneficiarii de pensii stabilite în conformitate cu Legea nr.156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Astfel, de suportul menționat vor fi lipsiți beneficiarii de pensii în mărime de pînă la 1500 de lei, fapt ce este inadmisibil atîta timp cît nu a fost instituită pensia de bază acordată tuturor beneficiarilor de pensii.

6. CNSM este categoric împotriva **valorizării pensiilor doar beneficiarilor care le-au stabilit în anii 2001-2008**, prin care vor fi lipsiți 459 de mii persoane (270 de mii de persoane care s-au pensionat anterior anului 2001 și 189 de mii de persoane pensionate în anii 2009-2016) de dreptul la valorizare și majorarea cuantumurilor pensiilor. Or, conform proiectului doar 67,8 de mii de pensionari vor beneficia de valorizarea veniturilor asigurat inclus la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă pentru a asigura respectarea drepturilor constituționale ale cetățenilor și principiile fundamentale ale unicității și egalității, înscrise în Legea organică privind sistemul public de asigurări sociale și Conceptul de reformare a sistemului de pensii, conform căroră, statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept și asigură tuturor participanților la sistemul public un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

7. La definitivarea proiectului de lege nu s-a ținut cont de prevederile pct. 1.1.1. din „Obiectivul specific 1: Asigurarea funcționării unui sistem de pensii sustenabil, în primul rînd din punct de vedere financiar” din „Conceptul de reformă a sistemului de pensii”, aprobat prin Dispoziția prim-ministrului nr. 166-d din 5 august 2016, care prevede **„Revenirea la obligativitatea asigurării sociale pentru persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual”**.

8. La elaborarea proiectului de lege nu s-au ținut cont de propunerile sindicatelor în partea ce ține de **perioadele necontributive**, și anume: includerea perioadei de îngrijire a copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani pentru bunicul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului.

Această propunere relevă din prevederile alineatului (2) al art.18 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22.07.2004, care stipulează că de indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunicul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sînt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin. (1), (2) sau (3).

Pe parcursul mai multor ani, sindicatele au insistat asupra includerii în perioadele necontributive a perioadei asigurate de activitate realizată în entitățile din partea stîngă a Nistrului după 1 ianuarie 1992, astfel fiind asimilate perioadele date persoanelor care locuiesc în partea dreapta a Nistrului, dar care după 1 ianuarie 1992, au activat în entitățile din partea stîngă a Nistrului, transferînd contribuțiile de asigurări sociale în bugetul Transnistriei.

Vă aducem la cunoștință că salariaților din structurile teritoriale din subordinea SA „Moldovagaz”, Î.S. Calea Ferată din Moldova, la ieșirea la pensie se includ în stagiul de cotizare anii de activitate în entitățile din partea stîngă a Nistrului după 1 ianuarie 1992 și la calcularea pensiei venitul pentru această perioadă se include în calcul cu „0”, pe acest motiv cuantumul pensiilor se micșorează esențial, salariații nefiind vinovați că contribuțiile au fost transferate nu în bugetul Republicii Moldova. Republica Moldova, în baza contractelor bilaterale cu alte state, include în calcul perioadele asemănătoare. Dat fiind faptul că Republica Moldova nu poate încheia asemenea contract cu Transnistria, pe motivul că aceasta este componenta republicii, suntem convinși că statul trebuie să ia răspunderea pentru acești cetățeni, să stabilească pensia și să achite din bugetul de stat.

9. Autorul proiectului de lege propune ca pentru **persoanele care, începând cu 01.01.1999, au realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această data este mai mic de 5 ani**, pensia pentru limită de vîrstă să fie calculate în dependență de pensia minimă, stagiul de cotizare și coeficientul nivelului profesional.

Sindicatelor se expun categoric împotriva formulei expuse la anexa nr. 4, dat fiind faptul că va fi imposibilă determinarea coeficientului nivelului profesional în condițiile economice de astăzi, deoarece categoriile de calificare nu se utilizează (mai cu seamă în cazul aplicării sistemelor netarifare de salarizare), precum și faptul că o persoană poate activa pe parcursul vieții profesionale în mai multe funcții.

10. Sindicatelor se expun categoric împotriva abrogării **art. 29 din Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale** potrivit căruia nedeplinirea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu afectează plata drepturilor cuvenite asiguraților, deoarece conform prevederilor alin. (1) al art. 20 din aceeași lege, calculul și plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații angajați cu contract individual de muncă și de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator. Astfel, în cazul neplății de către angajator a contribuțiilor de asigurări sociale de stat datorate pentru angajați, ultimii nu pot influența ca angajatorul să achite la timp contribuțiile reținute din salariul acestuia.

11. De accentuat că reforma sistemului de pensii este extrem de periculoasă în cazul **localităților amplasate în partea stîngă a Nistrului**, dar care se află sub jurisdicția Republicii Moldova.

Actualmente, conform Legii privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii și a unor categorii de populație nr. 1591 din 26.12.2002, femeile cu vîrstă cuprinsă între 55 și 57 de ani și bărbații cu vîrstă cuprinsă între 60 și 62 de ani angajate și care domiciliază în localitățile din stînga Nistrului și Bender beneficiază, începînd cu 1 iulie 2014, de o alocație lunară de stat în cuantum de 550 de lei, achitată din bugetul de stat în cazul în care nu beneficiază de pensii stabilite de administrația de la Tiraspol. Astfel, în cazul aprobării proiectului de lege în cauză există riscul ca categoriile respective de cetățeni să opteze pentru pensia stabilită de administrația de la Tiraspol, fapt ce constituie un atentat la integritatea teritorială a republicii.

În scopul neadmiterii producerii unei inechități inadmisibile pentru cetățenii Republicii Moldova, CNSM solicită includerea amendamentelor CNSM la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative aprobat de Guvern la 5 decembrie 2016.

În speranța că veți da curs solicitării noastre, primiți asigurarea respectului nostru.

Anexe: Amendamentele CNSM la proiectul de lege.

**Cu respect,
Președinte**

Oleg BUDZA